

Nota van wijzigingen bestemmingsplan Verblijfsrecreatieterreinen Steenwijkerland

A. Planregels

De regels van het bestemmingsplan worden als volgt gewijzigd:

- 1) In artikel 1 worden de begripsomschrijvingen “1.105 recreatieverblijf (type 1)” en “1.06 recreatieverblijf (type 2)” vervangen door respectievelijk: 1.105 recreatief nachtverblijf type 1 en 1.106 recreatief nachtverblijf type 2.
- 2) In bepaling 5.2.5 , onder a., sub 2. wordt “onder a.” vervangen door: onder 1.
- 3) Artikel 6 Recreatie – Recreatieterrein 1 wordt als volgt gewijzigd:
 - a. Aan 6.1.1, onder d. wordt na “(...) facilitaire voorzieningen” toegevoegd: met dien verstande dat combinatie van deze facilitaire functie met verblijfsrecreatie in recreatieve nachtverblijven type 2 is toegestaan uitsluitend ter plaatse ‘specifieke vorm van recreatie - recreatieve nachtverblijven type 2’;
 - b. Aan 6.1.1, onder d. wordt het woord “en” na “(...) aanduiding ‘bedrijfswoning’” vervangen door: of;
 - c. Na 6.1.1, onder n. wordt toegevoegd:
 - o. een camperovernachtingsplaats uitsluitend ter plaatse van de aanduiding ‘camperovernachtingsplaats’.
 - d. Aan bepaling 6.2.4 wordt na f. een bepaling g. toegevoegd, luidende:
 - g. ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van recreatie – recreatieve nachtverblijven type 2’ mogen maximaal twee recreatieve nachtverblijven type 2 worden gebouwd. Het bepaalde onder lid c en d is van overeenkomstige toepassing.
 - e. In bepaling 6.2.11, onder a., sub 2. wordt “onder a.” vervangen door: onder 1.
 - f. In bepaling 6.5.3, onder a. wordt na “(...) krachtens artikel” toegevoegd: 4.1.1 of.
 - g. Na bepaling 6.5.4 worden de regels van artikel 6 als volgt gewijzigd:
 - I. Er wordt na 6.5.4 een nieuwe bepaling 6.5.5 ingevoegd, luidende:

6.5.5 *Gebruik Camperovernachtingsplaats*

Gronden binnen de aanduiding camperovernachtingsplaats mogen uitsluitend worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf in campers of kampeerauto's met in acht name van de volgende regels:

- a. het aantal overnachtingsplaatsen voor campers of kampeerauto's bedraagt maximaal 15;
- b. er vindt geen recreatief nachtverblijf plaats tussen 1 november en 15 maart;
- c. het recreatief nachtverblijf duurt (aaneengesloten) maximaal 48 uur.

II. Bepaling 6.5.5 (Strijdig gebruik) wordt vernummerd in 6.5.6 en bepaling 6.5.6 (Aan huis verbonden beroepen) wordt vernummerd tot 6.5.7

III. In bepaling 6.5.5 onder g. en h. wordt "artikel 6.5.6" telkens vervangen door: artikel 6.5.7.

IV. In bepaling 6.6.1 wordt "artikel 6.5.5" vervangen door: artikel 6.5.6

h. Na bepaling 6.6.1 wordt een nieuwe bepaling 6.6.2 ingevoegd, luidende:

6.6.2 Afwijken van de gebruiksregels voor het minimumaantal parkeerplaatsen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in artikel 6.5.2 ten behoeve van de aanwezigheid een kleiner aantal parkeerplaatsen dan 1,2 parkeerplaats per kampeermiddel en 1,2 parkeerplaats per recreatief nachtverblijf type 1 indien daarvoor op het recreatieterrein onvoldoende fysieke ruimte aanwezig is mits:

- a. het aantal parkeerplaatsen niet lager is dan 0,8 parkeerplaats per kampeermiddel en/of recreatief nachtverblijf type 1;
- b. op andere wijze in de nodige resterende parkeerruimte uitgaande van de hiervoor genoemde parkeerplaatsnorm van 1,2 wordt voorzien.

4) In bepaling 7.2.8, onder a., sub 2. wordt "onder a." vervangen door: onder 1.

5) In artikel 11 wordt bepaling 11.1.1 vervangen door:

11.1.1 Algemeen

De voor 'Leiding' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

- a. een ondergrondse hoge druk gastransportleiding en de daarbij behorende voorzieningen, met de hartlijn van de leiding uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding - gas';
- b. een ondergrondse rioolwatertransportleiding en de daarbij behorende voorzieningen, met de hartlijn van de leiding uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding - riool'.

6) Artikel 12 Waarde –Archeologie 1 vervalt.

7) Aan de regels van het bestemmingsplan wordt een nieuw artikel 3 ingevoegd, luidende:

Artikel 3 Bos

3.1 Bestemmingsomschrijving

3.1.1 Algemeen

De voor 'Bos' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. instandhouding en ontwikkeling van aanwezige natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden;
- b. recreatief medegebruik;
- c. parkeren, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
- d. water en waterhuishoudkundige voorzieningen.

3.1.2 *Dubbelbestemmingen en aanduidingen*

Voor zover de gronden tevens zijn gelegen binnen de aangewezen dubbelbestemmingen en aanduidingen, zijn mede de desbetreffende regels van toepassing, met inachtneming van de voorrangsregels uit artikel 22.2

3.2 **Bouwregels**

3.2.1 *Gebouwen*

Op de voor 'Bos' aangewezen gronden mogen:

- a. geen gebouwen worden gebouwd;
- b. uitsluitend bouwwerken, géén gebouwen worden gebouwd;

met in achtneming van de volgende regels (3.2.2).

3.2.2 *Bouwwerken, geen gebouw zijnde*

- a. bouwwerken, geen gebouw zijnde mogen uitsluitend worden opgericht ten behoeve van de in artikel 3.1 genoemde bestemming;
- b. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, bedraagt maximaal 2,50 meter, met dien verstande dat de bouwhoogte van erfafscheidingen maximaal 1,00 meter bedraagt .

3.3 **Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden**

3.3.1 *Vergunningplicht*

Het is verboden op of in de voor 'Bos' aangewezen gronden zonder of in afwijking van een verleende omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, en/of werkzaamheden uit te voeren en/of te laten uitvoeren:

- a. het aanleggen, verharderen of verwijderen van wegen, paden of parkeergelegenheden en het aanbrengen of verwijderen van andere oppervlakteverhardingen;
- b. het ontginnen, bodem verlagen, afgraven of ophogen met meer dan 0,30 meter en/of egaliseren van de bodem;
- c. het graven, verbreden, uitdiepen, dempen en/of verleggen van watergangen en/of oppervlaktewater;
- d. het draineren van gronden en het winnen van water of het anderszins verlagen van de grondwaterstand;
- e. het verwijderen van bomen/beplanting.

3.3.2 *Uitzonderingen*

Het bepaalde in artikel 3.3.1 is niet van toepassing op:

- a. normale onderhoudswerkzaamheden;
- b. werken of werkzaamheden in het kader van het normale bodemgebruik;

- c. werken of werkzaamheden, welke op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan in uitvoering zijn dan wel krachtens een voor dat tijdstip aangevraagde (omgevings)vergunning/ontheffing mogen worden uitgevoerd.

3.3.3 Toelaatbaarheid

De omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken of werkzaamheden als bedoeld in artikel 3.3.1 kan alleen worden verleend indien door die werken of werkzaamheden dan wel door de daarvan hetzij direct hetzij indirect te verwachten gevolgen de in artikel 3.1 genoemde waarden en doeleinden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast, dan wel de mogelijkheden voor herstel van de bedoelde waarden, niet wezenlijk worden of kunnen worden verkleind.

- 8) Na invoeging van het artikel 3 Bos worden alle overige artikelen 4 tot en met 23, inclusief alle onderliggende bepalingen dienovereenkomstig vernummerd

B. Verbeelding

De verbeelding van het bestemmingsplan wordt als volgt aangepast:

- a) *Camping de Kluft*

Wijziging 1:

Ambtshalve wordt de plankaart gewijzigd door de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie – camperovernachtingsplaats' op te nemen in het rood omrande gebied.

Wijziging 2:

Naar aanleiding van de zienswijzen onder nummer 3, 6, 7, 10, 12 en 13 wordt de bestemming 'Recreatie – Recreatieterrein 1' binnen de rode contour vervangen door de bestemming 'Natuur'. Tevens worden het bouwblok en het relatieteken verwijderd.

Wijziging 3:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 10 wordt de aangegeven bestemming 'Groen' gewijzigd in de bestemming 'Bos'. Op de kop komt de bestemming 'Water' te liggen zoals aangegeven.

Wijziging 4:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 13 wordt het bouwblok 50 meter terug gelegd ten opzichte van de woningen aan de overkant van het water. Zoals hierboven aangegeven.

Wijziging 5:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 13 leggen we het bouwblok 50 meter terug. Echter is er in het verleden vergunning verleend voor 3 trekkershutten. Dit is dus een bestaand recht, vandaar dat deze van een bouwblok worden voorzien, zoals hier boven aangegeven.

b) *Camping De Eikenhof*

Wijziging 1:

Ambtshalve wordt de plankaart gewijzigd door de dubbelbestemming 'Leiding' op te nemen en deze te voorzien van de aanduiding 'hartlijn leiding-riool'.

Wijziging 2:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 17 wordt de aanduiding voor het aantal toegestane kampeermiddelen gewijzigd in 295 overeenkomstig de vergunde situatie.

d) *Camping De Landerije*

Wijziging 1:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 22 wordt de aanduiding voor het aantal toegestane kampeermiddelen gewijzigd in 143 in overeenstemming met het vergunde aantal. Ambtshalve wordt de plankaart gewijzigd door de dubbelbestemming 'Leiding' op te nemen.

e) *Camping 't Kappie*

Wijziging 1:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 20 wordt de aanduiding voor het toegestane aantal kampeermiddelen gewijzigd in 110 in overeenstemming met de vergunde situatie.

f) *Camping De Bult*

Wijziging 1:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 1 wordt vakantiehuis 'De Eikhorst' uit dit bestemmingsplan geknipt op basis van de kadastrale eigendomsgrens.

Wijziging 2:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 2 wordt de aanduiding voor het maximaal toegestane aantal kampeermiddelen gewijzigd in 16 conform de vergunde situatie.

g) *Camping De Hoogte*

Wijziging 1:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 15 wordt de aanduiding voor het maximaal aantal toegestane kampeermiddelen gewijzigd in 198 conform de vergunde situatie.

h) *Camping Muggebeet*

Wijziging 1:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 11 wordt de aangegeven aanduiding ‘specifieke vorm van recreatie – tenten’ vervangen door de aanduiding ‘parkeerterrein’.

i) *Camping Boschwiede*

Wijziging 1:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 8 nemen wordt de aanduiding met 59 kampeermiddelen ook op de digitale verbeelding opgenomen. In het ontwerpbestemmingsplan stond deze aanduiding alleen op de analoge/papieren verbeelding.

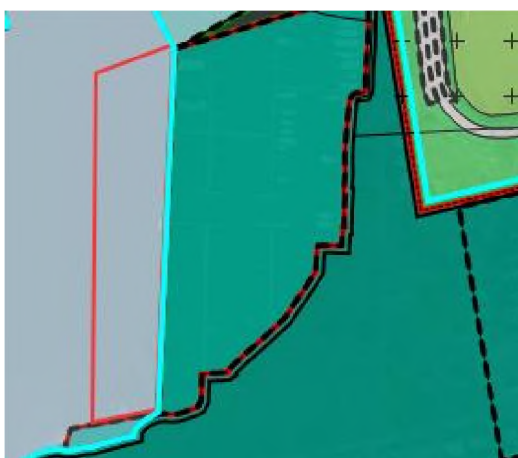
j) *Camping Kleine Belterwijde*

Wijziging 1:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 18 wordt de aanduiding voor het maximale aantal toegestane kampeermiddelen aangepast naar 200 in overeenstemming met de vergunde situatie.

Wijziging 2:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 18 wordt de bestemming 'Water' met de aanduiding 'jachthaven' vergroot in overeenstemming met de vergunde situatie.

Wijziging 3:

Ambtshalve wordt de roodomrande driehoek opgenomen in het bestemmingsplan. De bestaande grenzen trekken worden doorgetrokken. Een deel van de driehoek conform de werkelijke situatie krijgt de bestemming 'Water' en een deel de bestemming 'Groen'. Daarnaast wordt de dubbelbestemming

‘Archeologie-2’, de functieaanduiding ‘Jachthaven’ en de gebiedsaanduiding ‘milieuzone – grondwaterbeschermingsgebied’ opgenomen.

k) *Camping de Kettingbrug*

Wijziging 1:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 9 wordt krijgt het gehele kadastrale perceel 25 de bestemming ‘Groen’. Dit geldt ook voor het kadastraal perceel 26 voor zover deze ligt binnen de plangrenzen. Tot slot vervalt de bestemming ‘Groen’ langs het water. Het bouwblok komt daar 3 meter vanaf de bestemming ‘Water’ te liggen.

Wijziging 2:

De functie aanduiding voor de facilitaire bebouwing wordt zodanig aangepast dat het op dit verblijfsrecreatieterrein aanwezige transformatorhuisje binnen deze aanduiding komt te vallen.

Wijziging 3:

Aan de verbeelding wordt achter het gedeelte van het verblijfsrecreatieterrein aan de zuidkant van de Veneweg waar op de watersportwinkel is gesitueerd een strook met de bestemming water en de functieaanduiding jachthaven toegevoegd zodat de aldaar aanwezige steiger van het verblijfsrecreatieterrein binnen deze water bestemming komt te liggen.

l) *Camping de Bolder*

Wijziging 1:

Naar aanleiding van zienswijze nummer 21 wordt op de digitale verbeelding de aanduiding voor maximaal 59 kampeermiddelen verwijderd. De aanduiding voor 140 kampeermiddelen is wel juist en blijft daarom staan.

m) *Wijziging legenda*

Op de legenda wordt de maatvoeringsaanduiding “maximum aantal vakantiewoningen” vervangen door: maximum aantal verblijfsrecreatieve eenheden type 2

m) *Camping Tussen de diepen*

Wijziging 1:

Ambtshalve wordt camping Tussen de diepen in Blokzijl, uit het bestemmingsplan gehaald. Reden hiervoor is dat dit terrein maar gedeeltelijk in het ontwerpbestemmingsplan is opgenomen. Bij nader inzien is het ruimtelijk gezien wenselijk om voor dit terrein één, integraal bestemmingsplanregime te

handhaven. Voor dit terrein zal daarom op een later moment een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld

C. MER

Het PlanMER bestemmingsplannen Buitengebied en Verblijfsrecreatieterreinen wordt aangevuld met de aanpassingen van de Passende Beoordeling Bestemmingsplannen Buitengebied en Recreatieterreinen Steenwijkerland die als bijlage aan deze nota van wijziging zijn toegevoegd. Het betreft pagina's 17 – 20, 51-52 en pagina's 55 – 58. Deze aanpassingen geven naar aanleiding van het toetsingadvies van de Commissie mer een nadere ecologische onderbouwing van de conclusie dat de toename van de stikstofdepositie niet significant is.

Bijlage:

Passende Beoordeling Bestemmingsplan Buitengebied en Recreatieterreinen Steenwijkerland versie 10 mei 2013

vaker zijn toegepast in vergelijkbare planmilieueffectrapportages. Een voorbeeld van een dergelijke aanname is het percentage bedrijven dat jaarlijks beëindigd zal worden.

Op basis van recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (december 2012) is echter gebleken dat een dergelijk (realistisch) scenario niet zonder meer kan worden toegepast. De uitspraken stellen dat het werken met aannemelijke scenario's om realistische effecten van de uitvoering van het bestemmingsplan in beeld te brengen kan, mits de gedane aannames ook juridisch verankerd worden in het bestemmingsplan. Dit laatste wordt niet praktisch uitvoerbaar geacht door de gemeente.

De gemeente heeft er voor gekozen het bestemmingsplan zo in te richten dat deze aansluit bij de recente jurisprudentie. Het beleidsdoel om ruimte te bieden voor de ontwikkeling van grondgebonden veehouderijen (zoals beschreven in de Beleidsnotitie Bestemmingsplan Buitengebied) blijft staan, maar krijgt geen rechtstreekse vertaling in het bestemmingsplan. De gemeente kiest voor een bestemmingsplan waarin de bestaande feitelijke situatie positief wordt bestemd, maar er geen binnenplanse mogelijkheden zijn om de staloppervlakte te laten toenemen. Dit betekent dat de groei van veehouderijbedrijven buitenplans zal worden gefaciliteerd.

Op basis van de door de gemeente gekozen lijn zal de gebiedsemissie als gevolg van het bestemmingsplan niet toenemen. Significant negatieve effecten zijn dan ook uitgesloten. Er treden daarom geen negatieve effecten op kwalificerende habitattypen op in De Weerribben en de andere Natura2000-gebieden in de omgeving.

4.3 Effecten van uitbreiding van recreatieterreinen

Scenarioberekeningen

De recreatieterreinen liggen in de omgeving van de Natura 2000-gebieden De Weerribben en De Wieden, waar habitattypen en habitatsoorten voorkomen, die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De vraag is of een verhoging van stikstofemissie door een toename van verkeersbewegingen van en naar verblijfsaccommodaties een hogere depositie op groeiplaatsen van stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebied tot gevolg heeft. De mogelijke effecten zijn verkend voor vier verschillende scenario's, waarvan drie zich richten op de oppervlakte van standplaatsen en één op het aantal standplaatsen:

1. 40 m²-scenario: herinrichting is mogelijk via vervanging van kampeerplaatsen en standplaatsen tot standplaatsen met een oppervlakte van 40 m²; in dit geval kan het totale aantal verblijfseenheden toenemen en de bezettingsgraad verhoogd worden door het bieden van verblijfseenheden met meer comfort, die ook in het winterhalfjaar gebruikt kunnen worden.
2. 55 m²-scenario: herinrichting is mogelijk via vervanging van kampeerplaatsen en standplaatsen tot standplaatsen met een oppervlakte van 55 m².
3. 70 m²-scenario: herinrichting is mogelijk via vervanging van kampeerplaatsen en standplaatsen tot standplaatsen met een oppervlakte van 70 m².
4. maximum aantal-scenario: vervanging van kampeerplaatsen en standplaatsen tot (nieuwe) standplaatsen is mogelijk, mits het totale aantal verblijfseenheden het huidige aantal (4.399) niet overschrijdt; in dit geval worden verblijfsplaatsen vervangen door eenheden met meer comfort. De bezettingsgraad over het jaar genomen neemt toe, omdat de bezettingsgraad van standplaatsen (stacaravans, chalets) hoger is dan die van kampeerplaatsen en omdat standplaatsen met meer comfort ook in het winterhalfjaar (oktober-maart) gebruikt kunnen worden.

Het 'maximum aantal-scenario' sluit aan bij ontwikkelingen in de sector gedurende vijf jaar (2007-2011). Het aantal verblijfsaccommodaties bleef op gelijk niveau en een verschuiving trad

op naar meer kwalitatief hoogwaardige verblijfsaccommodaties (Gemeente Steenwijkerland 2009, CBS 2012).

De verschillen tussen de scenario's hebben betrekking op drie variabelen: het totale aantal verblijfseenheden, het type van de eenheden (kampeerplaatsen of standplaatsen) en de bezetting in het winterhalfjaar. In de effectenanalyse is het aantal *bezette* verblijfseenheden relevant. Dit aantal wordt bepaald door het aantal verblijfseenheden en de bezettingsgraad. Standplaatsen hebben een hogere bezettingsgraad dan kampeerplaatsen. In deze scenario's is er bovendien van uitgegaan dat het realiseren van standplaatsen met meer comfort gebruik in het winterhalfjaar mogelijk maakt. Als gevolg daarvan neemt de bezettingsgraad over het gehele jaar genomen toe.

Schatting van verkeersbewegingen en stikstofdepositie

Het risico op effecten via extra stikstofdepositie is op de volgende wijze onderzocht. In eerste instantie is de bijdrage van verkeersbewegingen van en naar recreatieterreinen, opgenomen in het Bestemmingsplan Recreatieterreinen, ten opzichte van het totale aantal verkeersbewegingen geschat. Deze bijdrage is geraamd op ongeveer 3% (tabel 4.2). De herkomst van stikstofdepositie binnen de Natura 2000-gebieden De Weerribben en De Wieden betreft voor 7,2% verkeer en vervoer binnen Nederland (Velders *et al.* 2010). Dit is gebaseerd op een depositieniveau van 1.160 resp. 1.260 mol/ha/jaar voor De Weerribben resp. De Wieden en een bijdrage van 86 resp. 90 mol/ha/jaar door verkeer en vervoer in het peiljaar 2015. Op basis van dit kengetal wordt de bijdrage van verblijfsrecreatief verkeer aan de totale stikstofdepositie geschat op 2,5 mol/ha/jaar, twee promille van het totaal.

Tabel 4.2. Schatting van het aantal motorvoertuigen dat op een willekeurige dag in de Gemeente Steenwijkerland aanwezig is. Vermeld is een stapsgewijze berekening en de bronnen van gebruikte kengetallen.

variabele	waarde	bron van gebruikte kengetal / berekeningswijze
(1) aantal inwoners	43.443	CBS (www.cbs.nl) 1-11-2012
(2) aantal auto's van inwoners	18.941	436 auto's per 1.000 inwoners in 2007, CBS (www.cbs.nl)
(3a) gemiddeld aantal auto's recreatieterreinen binnen bestemmingsplangebied	734	gemiddeld aantal bezette verblijfseenheden
(3b) gemiddeld aantal auto's alle verblijfsaccommodaties	1.067	gemiddeld aantal bezette verblijfseenheden
(4) gemiddeld aantal aanwezige auto's dagrecreanten	1.067	naar schatting gelijk aan niveau verblijfsrecreatie
(5) aantal bedrijfswagens	5.000	2.750 bedrijven in 2007 (economisch profiel Steenwijkerland; schatting 1,5 motorvoertuigen per bedrijf)
(6) totale aantal auto's gemiddeld op een dag	25.742	som van (2) tot en met (5)
(7) aandeel verblijfsrecreatie in totaal	2,9 %	aandeel van (3) in (6)
(8) aandeel in stikstofdepositie	0,2 %	(7) vermenigvuldigd met aandeel van verkeer in depositie (7,2%, Velders <i>et al.</i> 2010)
(9) stikstofdepositie in mol/ha/jaar	2,5	(8) vermenigvuldigd met huidige depositieniveau (1210 mol/ha/jaar, Velders <i>et al.</i> 2010)

Deze raming is gebaseerd op een schatting van het aantal voertuigen dat gemiddeld genomen binnen de gemeente aanwezig is. Een bron van onzekerheid in de globale schatting van het aantal bedrijfsauto's. Het aandeel in de stikstofdepositie binnen Natura 2000-gebied is bovendien afhankelijk van het aantal verkeersbewegingen in de verschillende categorieën. De volgende kengetallen voor verkeersgeneratie van verschillende categorieën zijn beschikbaar (motorvoertuigbewegingen per weekdag, CROW 2012):

- camping: 0,4 per standplaats per dag;
- bungalowpark: 2,8 per standplaats dag;
- hotel: 0,14-1,6 per kamer per dag voor een 1-3 sterren-hotel in matig stedelijk gebied;
- woningen: 1,8 per dag (stadscentrum) - 7,4 per dag (landelijk wonen);
- bedrijventerreinen: 158 per dag per netto ha gemengd terrein (personenauto's en vrachtauto's samen).

Deze kengetallen lopen zo ver uiteen dat een nauwkeuriger inschatting van de bijdrage van verblijfsrecreatief verkeer in het totale aantal verkeersbewegingen niet mogelijk is.

In de bijdrage aan stikstofdepositie binnen Natura 2000-gebied speelt de verdeling van verkeersbewegingen over het gebied, in het bijzonder via ontsluitingswegen door en langs Natura 2000-gebied, een grote rol. Deze verdeling is niet bekend. Waar mogelijk is op basis van kengetallen voor verkeersgeneratie vanuit verblijfsaccommodaties een schatting gemaakt van het aantal verkeersbewegingen en het stikstofdepositieniveau langs ontsluitingswegen. Het doel van deze schatting is het bepalen van de ordegrootte van depositieverhoging op groeilocaties van stikstofgevoelige habitattypen. Op basis van deze schatting is bepaald of een risico aanwezig is op negatieve effecten in de zin van de Natuurbeschermingswet.

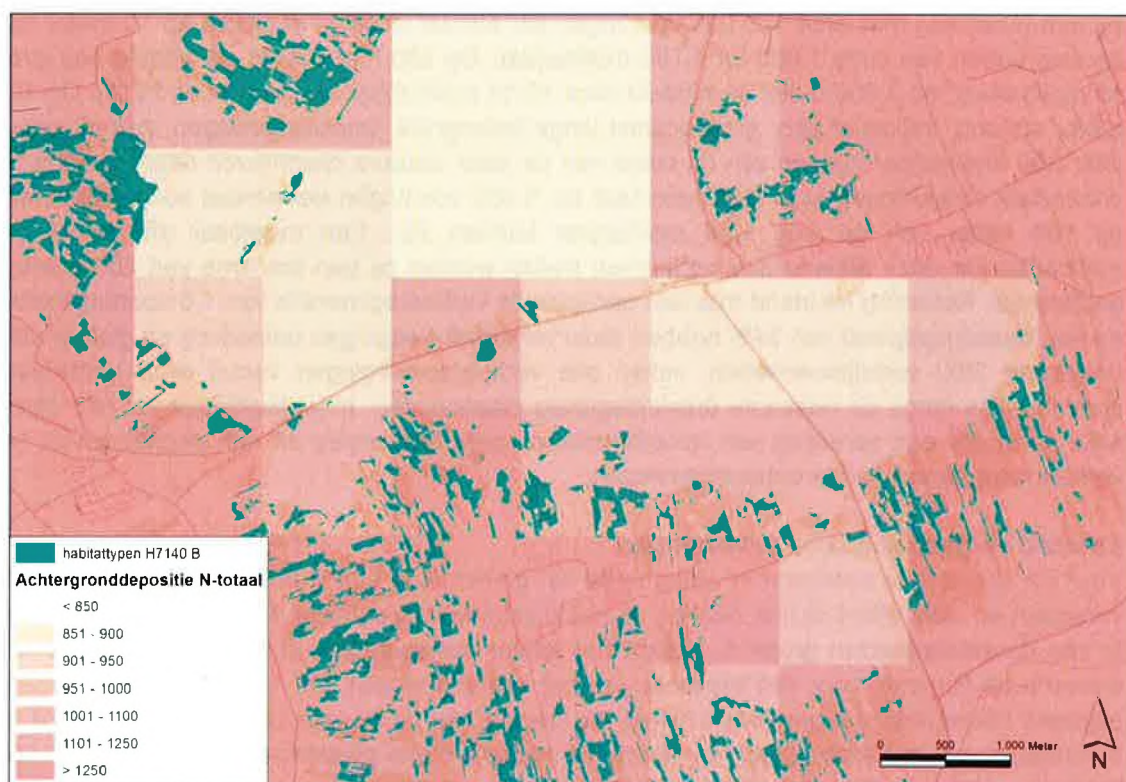
Bij een (snel)weg met circa 100.000 voertuigen per etmaal loopt de depositie op 10 meter van de weg uiteen van circa 1.000 tot 1.700 mol/ha/jaar. Op 500 meter is dit gemiddeld nog circa 65 mol/ha/jaar, op 3.000 meter gemiddeld circa 10-15 mol/ha/jaar (Jaspers *et al.* 2011). Op 100 meter afstand, indicatief voor groeilocaties langs belangrijke ontsluitingswegen, zou dit ongeveer 250 mol/ha/jaar kunnen zijn op basis van de door Jaspers beschreven relatie. Langs de provinciale ontsluitingswegen met maximaal ca. 5.000 voertuigen per etmaal zou de depositie op 100 meter van de weg 12,5 mol/ha/jaar kunnen zijn. Een meetbaar effect van 0,5 mol/ha/jaar op deze afstand zou op kunnen treden worden bij een toename van 200 voertuigen/etmaal. Rekening houdend met een gemiddelde verkeersgeneratie van 1,6 voertuigen/dag en een bezettingsgraad van 34% hebben deze verkeersbewegingen betrekking op globaal 350 (berekend 367) verblijfseenheden, indien alle verkeersbewegingen vanuit deze verblijfsaccommodaties langs de relevante ontsluitingsweg plaatsvinden. In werkelijkheid zal het vrijwel altijd gaan om een spreiding van accommodaties over het gebied en een verdeling van het verkeer over verschillende ontsluitingswegen.

Effecten volgens scenarioberekeningen

Voor elk scenario is berekend in welke mate het gemiddelde aantal bezette verblijfseenheden verandert en welk effect dit kan hebben op het stikstofdepositieniveau. Naarmate de oppervlakte van de standplaatsen groter is, neemt het aantal standplaatsen af (tabel 4.3). Het 40 m²-scenario biedt ruimte voor een toename van het aantal plaatsen met 15%. Het aantal bezette plaatsen neemt toe met gemiddeld 144% als gevolg van de hogere bezettingsgraad. Ook bij handhaving van het aantal plaatsen neemt het aantal bezette plaatsen toe als gevolg van verhoging van de bezettingsgraad. Het effect op het aantal verkeersbewegingen is beperkt (toename 0,5-4%).

In de beoordeling van effecten is de afstand van wegen tot groeilocaties van belang. In een groot deel van de wegtrajecten is de kans op een negatief effect is zeer gering, omdat op een afstand groter dan 200 m effecten waarschijnlijk verwaarloosbaar zijn (Boddeke *et al.* 2006 in *et al.* 2009). Dit blijkt ook uit een studie naar effecten van stikstofdepositie van verkeer in de omgeving van Meppel; in dit geval bleven effecten vrijwel steeds beperkt tot een afstand van ca 100-200 m (Van der Hut 2011).

Op korte afstand van belangrijke ontsluitingswegen komen drie stikstofgevoelige habitattypen voor: veenmosrietland, trilveen en veenbossen. Het meest gevoelige habitattype, veenmosrietlanden (H7140 B, kritische depositiewaarde 700 mol/ha/jaar) is aanwezig in De Wieden in een deelgebied bij Wanneperveen, een deelgebied langs de Veneweg tussen de Belterwijde en Beulakerweide en een deelgebied langs de Beulakerweg ten zuiden van Wanneperveen (figuur 4.1). Deze ontsluitingswegen zullen vaker benut worden vanuit recreatieterreinen die dicht bij De Wieden gelegen zijn en vooral op watersport gericht zijn, en veel minder door verkeer vanuit recreatieterreinen die op afstand in bosachtig gebied gelegen zijn en meer op wandelen en fietsen gericht zijn. Juist op deze terreinen is ruimte voor verhoging van het aantal plaatsen beschikbaar; dat geldt niet of nauwelijks voor de op watersport gerichte terreinen. Geschat wordt dat depositieverhoging langs de genoemde ontsluitingswegen daarom globaal een derde tot een vierde lager ligt en uitkomt op maximaal 0,5-0,7 mol/ha/jaar (tabel 4.3, zie ook paragraaf 6.4). Een andere schattingsmethode gaat uit van de beschreven relatie tussen het aantal motorvoertuigen en afstand tot de weg. Een toename van ca 200 motorvoertuigen zou een verhoging van 0,5 mol/ha/jaar op 100 m afstand kunnen veroorzaken. Deze benadering levert een effectschatting in dezelfde ordegrootte op.

Figuur 4.1. Verspreiding van het habitattype veenmosrietlanden in De Wieden in de omgeving van Veneweg en Blauwehandseweg, in relatie tot de achtergronddepositie (GCN, situatie 2012; bron Heijligers 2013).

De grens voor een ecologisch meetbaar effect kan gesteld worden op 0,5% van de kritische depositiewaarde (KDW) voor het desbetreffende gebied (Jaspers *et al.* 2010). Afgemeten aan de KDW van 700 mol/ha/jaar voor veenmosrietland is deze waarde 3,5 mol/ha/jaar. Deze grenswaarde is verdedigbaar vanuit het principe dat onder deze grens de aan de bron toerekenbare depositie zo laag is dat deze niet meer afzonderlijk meetbaar is en dat de ecologische effecten niet meer herleidbaar zijn tot deze bron. In Duitsland is een methode ontwikkeld om effecten van stikstof op kwalificerende habitattypen te beoordelen, waarbij een grenswaarde

uit van de EHS, maar niet van Natura 2000. Het grenst aan het Natura 2000-gebied De Weerribben.

Meenthebrug

Het in 2009 aangerichte natuurgebied Meenthebrug ligt ten noordoosten van De Weerribben en wordt doorsneden door het kanaal Steenwijk-Ossenzijl. Het gebied heeft een oppervlakte van 58 ha, waarvan 40 ha nieuwe natuur. Het noordelijk deel bestaat uit (afgeplagd) half natuurlijke graslanden, natte graslanden, (nieuw uitgetrokken) petgaten en moeras. Binnen Meenthebrug Zuid (14 ha) is door middel van afplaggen en afgraving nat soortenrijk schraal grasland en in de laagste delen, in het zuidoosten, een plas gecreëerd met als doeloppervlakte 2,5 ha open water, 2,4 ha moeras en overjarig riet, 7,2 ha nat soortenrijk grasland en 1,8 ha (half) natuurlijk grasland. Het noordelijk deelgebied ligt deels (de petgaten en moerasgebied) binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied De Weerribben, het zuidelijk deel ligt buiten de begrenzing.

Natuurontwikkelingsprojecten binnen de bestemmingsplangebieden

Omzetting van agrarische gronden naar natuur kan verschillende vormen aannemen. De effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden hangen samen met de natuurontwikkelingsrichting. Omzetting van agrarische gronden in moerasnatuur kan positieve effecten hebben op moerasvogels, die binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied broeden en (ook) daarbuiten foerageren. Het betreft drie soorten met instandhoudingsdoelen voor De Weerribben en/of De Wieden: Bruine kiekendief (tot een afstand van ca. 8 km van broedlocaties), Purperreiger (tot een afstand van ca. 15 km van broedlocaties en Roerdompen (tot een afstand van ca. 3 km van broedlocaties). Een effect op de Bruine kiekendief binnen Natura 2000-gebied wordt niet verwacht, omdat het aanbod aan geschikte nestplaatsen beperkend is (overjarig rietland met water boven het maaiveld). Waarschijnlijk geldt dit eveneens voor de Roerdomp. De relevantie voor de Purperreiger is beperkt, aangezien het aanbod aan geschikt foerageergebied aanzienlijk groter is dan vereist voor de instandhoudingsdoelen.

Natuurontwikkelingsprojecten buiten de bestemmingsplangebieden

Wetering West

In Wetering West wordt grasland en akkerland heringericht tot 78 ha dynamisch moeras (rust- en leefgebied voor o.m. kwetsbare water- en moerasvogels en de Otter), halfnatuurlijk grasland, open water en rietcultuurland met een totale oppervlakte van 157 ha (Grontmij 2010). De aanleg start in het najaar van 2012. Wetering West ligt binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied De Weerribben.

Wetering Oost

In Wetering Oost wordt grasland en akkerbouwgebied heringericht tot 74 ha dynamisch moeras (rust- en leefgebied voor o.m. kwetsbare water- en moerasvogels en de Otter), 29 ha halfnatuurlijk grasland, 21 ha open water en 43 ha rietcultuurland met een totale oppervlakte van 167 ha (Grontmij 2010). De aanleg start in het najaar van 2012. Wetering oost ligt binnen de EHS, maar buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied De Weerribben, maar grenst wel aan dit gebied.

Beulakerpolder

De Beulakerpolder bij Giethoorn, voorheen agrarisch gebied, is heringericht voor ontwikkeling voor permanent bewoning, verblijfs- en dagrecreatie en natuur en opgeleverd in de herfst van 2010. Een deel van het gebied is door [REDACTED] en Wieden aangewezen als water-

bergingsgebied. In dit gebied is 109 hectare nieuwe natuur ingericht met rietland, ruigte, laagveenmoeras en open water door het ontgraven van veen en verhoging van het waterpeil. Het gebied maakt deel uit van de EHS en het Natura 2000-gebied De Wieden. In het gebied hebben zich broedvogelsoorten met instandhoudingsdoelen gevestigd: Roerdomp, Bruine kiekendief, Porseleinhoen, Rietzanger, Snor (waarneming.nl, med. Natuurmonumenten). Purperreiger en Zwarte stern zijn foeragerend waargenomen (waarneming.nl). De terreingeschiktheid voor moerasvogels zal de komende jaren toenemen.

Perspectief van natuurontwikkelingsprojecten

De effecten van natuurontwikkeling in verschillende deelgebieden op moerasvogels zijn niet gekwantificeerd in de desbetreffende ontwerpdocumenten. Omdat de Roerdomp een kritische soort is in de toetsing van ontwikkelingen, is voor deze soort op basis van expert judgement een schatting gemaakt van de potenties binnen de natuurontwikkelingsgebieden (tabel 6.7). De potentieschatting gaat uit van de beschikbare ontwerpschetsen, ecologische eisen van de Roerdomp en de maximale dichtheid die bereikt kan worden (1 paar per 15-25 ha; Van der Hut 2001, 2011). De schatting komt uit op een totaal van 12-17 paar, of 17-26 paar indien binnen het bestemmingsplangebied Buitengebied moerasontwikkeling op agrarische gronden plaats zou vinden. Binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied betreft het 3-5 paar in De Weerribben en 4-6 paar in De Wieden. Het gaat hier om een maximale potentieschatting. Het perspectief hangt af van de daadwerkelijk ontwikkeling in de deelgebieden en verandert in de loop der jaren in samenhang met de vegetatieontwikkeling en het peilbeheer.

Tabel 6-7 - Potenties voor de Roerdomp in natuurontwikkelingsgebieden in en rond De Weerribben en de Wieden. De schatting betreft het maximale perspectief, gebaseerd op ontwerpschetsen en ecologische eisen van de soort. Een onderscheid is gemaakt in deelgebieden binnen Natura 2000-gebied en daarbuiten (alle deelgebieden liggen binnen de EHS). Het is twijfelachtig of de mogelijkheden binnen het bestemmingsplan Buitengebied voor moerasontwikkeling aangewend worden.

binnen/grenzend aan N2000-gebied	deelgebied	binnen N2000	buiten N2000, binnen EHS
Weerribben	mogelijkheden bestplan	-	(5-8)
	Meenthebrug Zuid	-	1
	Wetering West	3-5	-
	Wetering Oost	-	3-5
	Lageweg	-	1
Wieden	Beulakerpolder	4-6	-
TOTAAL		7-11	5-6 (10-15)

6.11 Gezamenlijk en cumulatief effect op broedvogels

Uitbreiding van de verblijfs capaciteit op zowel recreatieterreinen als agrarische bedrijven kan leiden tot een hogere verstoringdruk in het broedgebied van verstoringgevoelige moerasvogels in De Weerribben en De Wieden. Het worstcase scenario in combinatie met een scenario voor vestiging van bed & breakfast op alle agrarische bedrijven zou een groei van de totale verblijfs capaciteit binnen de gemeente betekenen met 44%. In dat geval zou de vaarintensiteit met ca. 15% kunnen toenemen. Als gevolg van extra verstoringdruk zou een verlies aan geschikt broedgebied voor 1 paar van de Roerdomp en 10 paar van de Snor in De Weerribben en De Wieden samen op kunnen treden.

Een realistisch scenario gaat uit van ontwikkelingen in de sector gedurende vijf jaar (2007-2011). Het aantal verblijfsaccommodaties blijft op gelijk niveau en een verschuiving naar meer kwalitatief hoogwaardige verblijfsaccommodaties treedt op. Op basis van dit realistische scenario treedt geen toename van recreatiedruk op. Er treden in dat geval geen negatieve effecten op kwalificerende broedvogelsoorten op in De Weerribben en De Wieden en andere Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Het cumulatieve negatieve effect van andere bouw van woningen en recreatiewoningen in Steenwijkerland is klein. Moerasontwikkeling in Wetering West en de Beulakerpolder betekent winst binnen enkele jaren na aanleg (2012-2013) binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied voor de genoemde soorten. Op termijn kan het gaan om 3-5 paar Roerdompen in De Weerribben en 4-6 paar XXXXXXXXXX, enkele paren van de Bruine kiekendief in beide gebieden en tientallen paren van de Snor. Een worstcase scenario leidt in cumulatieve uitsluitend tot negatieve effecten op de Roerdomp in De Wieden, aangezien in dit gebied het aantal onder het instandhoudingsdoel blijft en negatieve effecten het herstel beperken.

Een realistisch scenario gaat uit van ontwikkelingen in de sector gedurende vijf jaar (2007-2011). Het aantal verblijfsaccommodaties blijft op gelijk niveau, het aantal overnachtingen neemt af en een verschuiving naar meer kwalitatief hoogwaardige verblijfsaccommodaties treedt op. Op basis van dit realistische scenario treedt geen toename van recreatiedruk op. Er treden in dat geval geen negatieve effecten op kwalificerende broedvogelsoorten op in De Weerribben en De Wieden en andere Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Rustzones voor broedvogels

Gelet op de verstoringsevoeligheid van verschillende kwalificerende moerasbroedvogelsoorten is het instellen van rustzones in De Weerribben en De Wieden van groot belang. In het visitormanagementplan is beschreven dat omvang van deze zones (zoekgebied totaal 1.545 ha) zodanig is dat de moerasbroedvogelpopulaties gehuisvest kunnen worden (Van der Hut *et al.* 2009). Daarbij is op basis van vuistregels voor verstoringafstanden berekend dat ca. 1.100 ha buiten verstoringinvloeden ligt. Dit areaal kan voldoende zijn, mits de kwaliteit van het terrein geschikt is voor de aantallen broedparen die gehuisvest moeten worden op basis van de instandhoudingsdoelen. Dat is in de huidige situatie niet het geval: een belangrijk deel broedt buiten de rustzones (tabel 6.7).

*Tabel 6-7 - Moerasbroedvogels met instandhoudingsdoelen voor De Weerribben en De Wieden en het voorkomen het 'kritische bereik' van de vaarintensiteit, waar extra verstoring op kan treden, binnen en buiten rustzones. Vermeld is het percentage van het totaal aantal broedparen in De Weerribben en De Wieden. Rustzones conform het visitormanagementplan (Van der Hut *et al.* 2009).*

soort	% in rust- zone	% buiten rustzone	totaal binnen kritisch bereik (%)
Roerdomp	9,3	12,6	21,9
Snor	9,6	29,1	38,6
Rietzanger	5,5	35,7	41,2
Bruine kiekendief	9,2	2,2	11,4
Purperreiger	1,0	8,1	9,1
Grote karekiet	0,0	0,0	0,0
Watersnip	9,6	32,5	42,1
Porseleinhoen	0,0	50,0	50,0
Zwarte stern	1,8	12,5	14,3

Het lijkt daarom wenselijk om, binnen het kader van het Beheerplan Natura 2000, het zoekgebied voor rustgebieden daadwerkelijk vast te stellen, zodanig dat ook bij groei van de recreatiedruk voldoende rustig broedgebied gehandhaafd blijft. Dit gebied moet dan ook voldoende kwaliteit bieden (in termen van bijvoorbeeld overjarig riet met water op het maaiveld) om broedgelegenheid te bieden die vereist is voor de instandhoudingsdoelen. Indien dit het geval, is ruimte aanwezig voor een toename van de vaarintensiteit zonder negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor moerasvogels.

Binnen de onderscheiden rustgebieden komt ca. 9% (= ca 2 broedparen) van het aantal Roerdompen voor in deelgebieden, waar verhoging van de vaarintensiteit verstoring kan veroorzaken. Dit betreft onder andere de omgeving van een deel van de kanoroute in De Weerribben en de omgeving van het Giethoornse Meer, met in totaal twee berekende broedparen. Indien het in de praktijk mogelijk is om in deze deelgebieden rust te handhaven of te vergroten - door bijvoorbeeld het wijzigen van een deel van de aangegeven vaarroute - kan ruimte gecreëerd worden voor een toename van vaarbewegingen in De Weerribben en De Wieden zonder negatieve effecten op moerasbroedvogels.

7 Beoordeling en aanbevelingen

In deze Passende Beoordeling zijn effecten van bestemmingen en functies in de Bestemmingsplannen Buitengebied en Recreatieterreinen van de Gemeente Steenwijkerland op beschermde waarden van Natura 2000-gebieden onderzocht. Het palet aan mogelijke effecten is kwalitatief beschreven. Een kwantitatieve analyse is uitgevoerd voor verschillende onderdelen op basis van scenarioberekeningen, namelijk ontwikkelingen in agrarisch grondgebruik, agrarische bouwvlakken en verblijfsrecreatie.

7.1 Stikstofemissie van agrarische bedrijven en recreatief verkeer

Beoordeling

De gemeente heeft er voor gekozen het bestemmingsplan zo in te richten dat deze aansluit bij recente jurisprudentie. Het beleidsdoel om ruimte te bieden voor de ontwikkeling van grondgebonden veehouderijen blijft staan, maar krijgt geen rechtstreekse vertaling in het bestemmingsplan. De gemeente kiest voor een bestemmingsplan waarin de bestaande feitelijke situatie positief wordt bestemd, maar er geen binnenplanse mogelijkheden zijn om de staloppervlakte te laten toenemen. Dit betekent dat de groei van veehouderijbedrijven buitenplans zal worden gefaciliteerd.

Op basis van de door de gemeente gekozen lijn zal de gebiedsemissie als gevolg van het bestemmingsplan niet toenemen. Significant negatieve effecten zijn dan ook uitgesloten. Er treden daarom geen negatieve effecten op kwalificerende habitattypen op in De Weerribben en de andere Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Effecten van verkeersgeneratie als gevolg van een groei van de verblijfs capaciteit op recreatieterreinen en agrarische bedrijven zijn verkend op basis van een scenarioberekening. Een worstcase scenario voor recreatieterreinen en functiewijziging bij agrarische bedrijven zou kunnen resulteren in een depositietoename in de orde grootte van 1-5 mol/ha/jaar. In de directe omgeving van ontsluitingswegen kan een verslechtering van de habitatkwaliteit voor veenmosrietlanden en trilvenen optreden. Een aantoonbaar ecologisch effect is niet waarschijnlijk, omdat het depositieniveau op deze locaties als gevolg van spreiding van recreatief verkeer over het gebied aanzienlijk lager zal zijn dan 1-5 mol/ha/jaar en omdat de depositieverhoging geringer is dan 0,5% van de KDW van deze habitattypen.

Een realistisch scenario gaat uit van ontwikkelingen in de sector gedurende vijf jaar (2007-2011). Het aantal verblijfsaccommodaties blijft in dit geval op gelijk niveau en een verschuiving naar meer kwalitatief hoogwaardige verblijfsaccommodaties treedt op. De verkeersgeneratie groeit als gevolg van een hogere bezettingsgraad, maar in geringere mate dan beschreven volgens het worstcase scenario. Het effect wordt in dit geval beoordeeld als een beperkte verslechtering van de habitatkwaliteit voor veenmosrietlanden en trilvenen zonder aantoonbaar ecologisch effect.

Mitigatie

Het beschreven effect van de bestemmingsplannen kan worden gemitigeerd door de jaarlijkse productie van het veenmosrietland te verlagen door inrichtings- en/of beheermaatregelen (Heijligers 2013). In de huidige situatie vindt maaibeheer plaats op percelen met veenmosrietland. Het betreft winter- of zomermaaibeheer, dat deels door de terreinbeheerder, deels door pachters (rietsnijders wordt uitgevoerd. In de besproken deelgebieden in De Wieden betreft het

deels winter- en deels zomermaai-beheer, uitgevoerd door Natuurmonumenten en pachters. Wintermaai-beheer op rietoogstpercelen is niet optimaal voor het behoud van veenmosrietland, omdat onbruikbare delen wordt op hopen worden achtergelaten of verbrand en omdat percelen bevoeid worden met voedselrijk oppervlaktewater ten behoeve van de rietteelt. Bij zomermaai-beheer worden veel meer voedingsstoffen afgevoerd en wordt verruiging beter tegengegaan. Achterstallig onderhoud kan worden weggewerkt door het schrapen van rietland. Hiermee wordt oud materiaal, dat achtergebleven is bij het rietmaaien, verwijderd waardoor er weer verjonging kan optreden.

Mogelijke maatregelen zijn:

- minder perceelsgewijze bevoeiing met voedselrijk oppervlaktewater;
- omzetten van wintermaai-beheer naar zomermaai-beheer;
- schrapen van rietland;
- graven van greppels in verzuurd veenmosrietland;
- graven van petgaten om nieuw kraggenlandschap te ontwikkelen.

Veenmosrietland behoort tot de zwak eutrofe habitattypen, met een jaarlijkse productie van 4,5 à 7,5 ton droge stof per ha. Uitgaande van de ondergrens van 4,5 ton betekent een toename van de stikstofdepositie met 1 mol/ha/jaar dat de productie met maximaal 0,8 kg/ha/jaar kan toenemen. In de praktijk zal een geringe mitigatie-inspanning voldoende zijn om het effect van de bestemmingsplannen volledig teniet te doen. Indien wordt gekozen voor het schrapen van rietland (bijvoorbeeld op plaatsen waar dit nu nog niet gebeurt) volstaat een afvoer van 0,8 kg/ha/jaar droge stof. Bij een geschatte oppervlakte van circa 10 ha veenmosrietland in de directe omgeving van Veneweg en de Blauwehandseweg betekent dit een afvoer van 8 kg droge stof per jaar.

Mitigatiemaatregelen kunnen nader ingevuld worden in overleg met de terreinbeheerders. Natuurmonumenten heeft in mondeling overleg aangegeven open te staan voor een dergelijk overleg.

7.2 Agrarisch grondgebruik

Beoordeling

Het bestemmingsplan Buitengebied biedt ruimte om grasland om te zetten in bouwland. De effecten van omzetting zijn bepaald op basis van een scenarioberekening. Indien 25% van het areaal grasland wordt omgezet blijft voldoende foerageergebied beschikbaar voor kwalificerende vogelsoorten, die foerageren in grasland of in sloten van het agrarische gebied. Indien 50% van het areaal grasland of meer wordt omgezet kunnen significant negatieve effecten op De Wieden met betrekking tot Grauwe gans, Kolkans en Smient in het Natura 2000-gebied niet worden uitgesloten. Deze conclusie geldt ook indien rekening gehouden wordt met cumulatieve effecten van andere initiatieven. Indien 50% of meer van het grasland wordt omgezet daalt het foerageerareaal onder de drempelwaarde voor de instandhoudingsdoelen van de genoemde soorten.

Landbouwstatistieken geven geen aanleiding om aan te nemen dat na vaststelling van het bestemmingsplan op korte tot middellange termijn de verhouding tussen het areaal grasland en bouwland zodanig zal veranderen, dat de negatieve effecten optreden. Rekening houdend met variaties in grondgebruik kan een verslechtering van de habitatkwaliteit optreden in jaren waarin het areaal grasland afneemt. Op basis van een realistisch scenario is echter geen sprake van een significant negatief effect, omdat de opvangcapaciteit boven de drempelwaarde voor

de desbetreffende instandhoudingsdoelen blijft. Dit geldt ook indien cumulatieve effecten worden meegewogen.

7.3 Ontwikkelingen binnen agrarische bouwpercelen

Het volledig benutten van de ruimte binnen agrarische bouwvlakken voor nieuwe gebouwen of voorzieningen kan leiden tot een grotere verstoringcontour rond deze vlakken. In dat geval neemt het areaal aan geschikt foerageergebied af voor kwalificerende vogelsoorten die binnen Natura 2000-gebieden broeden, rusten of slapen en in omliggend agrarische gebied foerageren. Het effect van het volledig benutten van de ruimte binnen agrarische bouwvlakken op het areaal geschikt foerageergebied voor Purperreigers is berekend op 4 ha, maar het effect is in werkelijkheid ecologisch gezien niet meetbaar. Het effect op het areaal geschikt foerageergebied voor herbivore watervogels is bepaald op 37 ha bouwland en 119 ha grasland. Uitgedrukt in draagkracht gaat om 2% van het totale beschikbare areaal. Gelet op de beschikbare opvangcapaciteit in de huidige situatie is geen sprake van een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Kogans, Grauwe gans en Smient. Deze ontwikkeling is daarom beoordeeld als een verslechtering/verstoring, zonder kans op een significant negatief effect.

7.4 Verstoringseffecten als gevolg van verblijfsrecreatie

Uitbreiding van de verblijfs capaciteit op zowel recreatieterreinen als agrarische bedrijven kan leiden tot een hogere verstoringdruk in het broedgebied van verstoringsevoelige moerasvogels in De Weerribben en De Wieden. Herinrichting van recreatieterreinen volgens het worstcase scenario (uitgaande van 40 m² per standplaats) kan resulteren in een groei van het aantal in De Weerribben en De Wieden varende recreanten met 5-10%. In dat geval kan, op basis van een berekening met het voor dit gebied opgeteld verstoringmodel, een verlaging van de Roerdompstand optreden met 0,2-0,6 paren (1,7 % van het totaal), van de Bruine kiekendief met 0,1-0,2 paren (1% van het totaal) en van de Snor van 3-7 paren (1% van het totaal). Het berekende effect voor de Bruine kiekendief is zo klein dat het effect feitelijk onmeetbaar klein is. Een effect op de Roerdomp is onzeker. Een verslechtering is waarschijnlijk, maar of dit de omvang heeft van verlies aan geschikt habitat voor een paar is onduidelijk.

Alternatieve scenario's met resp. 55 m² per standplaats of maximering van het huidige aantal resulteren in een halvering van de mogelijke toename in deze recreatiedruk. Een scenario met 70 m² per standplaats leidt tot een daling van de recreatiedruk. In deze gevallen is een meetbaar effect alleen mogelijk voor de Snor. Rekening houdend met populatiegroei in moerasontwikkelingsgebied binnen Natura 2000-grenzen heeft de ontwikkelingsruimte in het Bestemmingsplan Recreatieterreinen geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van De Weerribben en De Wieden.

Indien de ontwikkelruimte in het Bestemmingsplan Buitengebied benut wordt voor vestiging van bed & breakfast op alle agrarische bedrijven, zou een groei van de totale verblijfs capaciteit binnen de gemeente betekenen optreden van 44%. In dat geval zou de vaarintensiteit met ca. 25% kunnen toenemen. Als gevolg van extra verstoringdruk zou een verlies aan geschikt broedgebied voor 1 paar van de Roerdomp en 10 paar van de Snor in De Weerribben en De Wieden samen op kunnen treden.

Additionele negatieve effecten van andere ontwikkelingen, namelijk van bouw van woningen en recreatiewoningen in Steenwijkerland, is klein. Moerasontwikkeling in Wetering West en de

Beulakerpolder betekent winst binnen enkele jaren na aanleg (2012-2013) binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied voor de genoemde soorten. Op termijn kan het gaan om 3-5 paar Roerdompen in De Weerribben en 4-6 paar XXXXXXXXXX, enkele paren van de Bruine kiekendief in beide gebieden en tientallen paren van de Snor.

Een realistisch scenario gaat uit van ontwikkelingen in de recreatieve sector gedurende vijf jaar (2007-2011). Het aantal verblijfsaccommodaties blijft op gelijk niveau en een verschuiving naar meer kwalitatief hoogwaardige verblijfsaccommodaties treedt op. Op basis van dit realistische scenario en rekening houdend met de ligging van recreatieterreinen en agrarische bedrijven treedt geen toename van recreatiedruk langs vaarwegen in De Weerribben en De Wieden op. Er treden in dat geval geen negatieve effecten op kwalificerende broedvogelsoorten op in De Weerribben en De Wieden, noch in andere Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Mitigatie

Negatieve effecten van extra verstoringsdruk op moerasbroedvogels, zoals beschreven in het worstcase scenario, kunnen opgevangen worden door in specifieke delen van De Weerribben en/of De Wieden de verstoringsdruk te verlagen. Dit is mogelijk door bijvoorbeeld een deel van de aangegeven vaarroute te wijzigen, waar in de huidige situatie verstoringsgevoelige soorten (in het bijzonder de Roerdomp) voorkomen en verstoringsdruk ondervinden. In overleg met de terreinbeheerders kan deze maatregel nader uitgewerkt worden.

8 Literatuur

- Bont, C.J.A.M. de, G.S. Venema & J.H. Wisman 2011. Landbouw in Overijssel: huidige situatie en ontwikkeling. LEI-rapport 2011-009. LEI, onderdeel Wageningen UR, Den Haag.
- Bos, D., B.A. Nolet, T. Boudewijn, H.P. van der Jeugd & B.S. Ebbinge 2008. Capacity of accomodation areas for wintering geese in the Netherlands: field tests of first principles. A&W-rapport 1197. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden.
- Brenninkmeijer, A., N. Beemster & D. Bos 2006. Foerageermogelijkheden voor kiekendieven en herbivore watervogels rond de Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen. A&W-rapport 726. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Veenwouden.
- CBS 2012. Toerisme in Nederland. Het gebruik van logiesaccommodaties 2011. Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag.
- Dam, C. van, A.D. Buijse, W. Dekker, M.R. van Eerden, J.G.P. Klein Breteler & R. Veldkamp 1995. Aalscholvers en beroepsvisserij in het IJsselmeer, het Markermeer en Noordwest-Overijssel. Rapport IKC Natuurbeheer nr. 19, Wageningen.
- DLG 2009. Noordwest Overijssel Uitvoeringsmodule nieuwe natuur Lage Weg en Meenthebrug Zuid (module 5a). Dienst landelijk Gebied, Zwolle.
- Dobben, H. van & A. van Hinsberg (2008). Overzicht van kritische depositiewaardes voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000 gebieden. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1654.
- Ebbinge, B.S. & J. van der Gref-van Rossum 2004. Advies over de vraag hoeveel hectaren ganzen- en smientenopvanggebied in Nederland nodig zijn om de huidige aantallen ganzen en smienten op te vangen. Alterra Report 972, Alterra, Wageningen.
- Gemeente Steenwijkerland 2009. Toerisme en Recreatie; kwaliteit en samenwerking. Gemeente Steenwijkerland, Steenwijk.
- Gerrits, B. 2012. Steenwijkerland, Plan m.e.r. BP Buitengebied. Concept. Tauw bv, Utrecht.
- Gies, T.J.A., J. Kros, J.C. Voogd & R. Smidt 2008. Effectiviteit ammoniakmaatregelen in en rondom de Natura 2000-gebieden in de provincie Overijssel. Alterra-rapport 1682, Wageningen.
- Gill, J.A., Watkinson & W.J. Sutherland 1996. The impact of sugar beet farming practice on wintering pink-footed goose *Anser barchyrhynchus* populations. *Biological Conservation* 76: 95-100.
- Grontmij 2010. Natuurinrichtingsplan Meentheburg. Definitief. Grontmij Nederland bv Zwolle.
- Grontmij 2010. Natuurinrichtingsplan Wetering Oost. Concept. Grontmij Nederland bv Zwolle.
- Grontmij 2010. Natuurinrichtingsplan Wetering West. Definitief. Grontmij Nederland bv Zwolle.
- Heijligers, W. 2013. Stikstofdepositie bij Veenmosrietland BP Steenwijkerland. Concept notitie Tauw. N002-1207688WCH-V01.
- Henkens, R.J.H.G., R. Jochem, D.A. Jonkers, J.G. Molenaar, R. Pouwels, M.J.S.M. Reijnen, P.A.M. Visschedijk & S. de Vries 2003. Verkenning van het effect van recreatie op broedvogels. Literatuurstudie en koppeling modellen FORVISITS en LARCH. Werkdocument 2003/29, Alterra, Wageningen.
- Henkens, R.J.H.G., S. de Vries, R. Jochem, R. Pouwels & M.J.S.M. Reijnen 2005. Effect van recreatie op broedvogels op landelijk niveau. Alterra, Wageningen.
- Hille Ris Lambers, I., F. Brekelmans, R. Lensink & G.F.J. Smit 2008. Bestaand gebruik van rijksinfrastructuur en Natura 2000-gebieden. Verkenning van effecten van rijkswegen, spoorwegen en rijkskanalen als gevolg van bestaand gebruik, beheer en onderhoud en autonome ontwikkeling. Rapport 07-124 Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Hoën A., S.F. Kieboom, G.P. Geilenkirchen & C.B. Hanschke 2010. Verkeer en vervoer in de Referentieraming Energie en Emissies 2010-2020. Broeikasgassen en luchtverontreiniging.